

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 282. Ob quas causas vel circumstantias pretium minnus possit, & res emi minus infimo pretio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

turale iustum. De Lugo. *l. c.* qui tamen bene addit, quod, si aestimatio & appretiatio talis communis procedat ex errore circa substantiam rei, ut si vas ex auro ficto ab omnibus pro vero auro aestimaretur, non possit vendi pro pretio vasis aurei ab eo, qui veritatem scit. Pro applicanda nunc generali hac responsione ad casus particulares sint *qq. seq.*

Quest. 282. *Ob quas causas vel circumstantias pretium minui possit, & res emi minus infimo pretio?*

1. **R**esp. Ob sequentes primò: ob lucrum cessans vel damnum emergens emptoris, ut dum emit aliquid sibi minus utile in gratiam venditoris, pecunia numeratà, quàm alias negotiatus & lucratus, aut magis sibi utile empturus fuisset: vel si in re, quam emit, procuranda vel conservanda speciales expensas facere debeat; potest enim tunc juxta proportionem lucri cessantis vel damni emergentis pretium diminuere ultra pretium, quod aliàs cessante tali causa est infimum. Reiffenst. *b. r. num. 162.* cum communi, ut ait, DD.

2. Secundò ob mercium copiam & emptorum paucitatem; hoc enim casu merces communiter minus aestimantur, & consequenter pretium minuitur. Unde etiam, ut bene advertit Reiffenst. *num. 163.* in fine nundinarum dilapsis emptoribus, in copia adhuc existentes merces minoris venduntur.

3. Tertio ob modum emendi, ut dum magna copia mercium simul emitur. Less. *l. 2. c. 21. du. 4.* Laym. *l. 3. tr. 4. c. 17. num. 10.* de Lugo. *cit. d. 26. f. 4. num. 45. & f. 7. num. 92.* pro ut communiter receptum est inter mercatores, ex ea etiam ratione, quòd compensetur mercatori minus illud pretium per hoc, quòd liberetur labore molestià, quam in ponderando mensurando singulatim & minutatim vendendo merces adhibere cogitur AA. iidem. Quòdque hoc modo citius liberando se mercibus, alias recentes coemere possit, & exinde novum lucrum facere. Neque tamen in rigore loquendo minuitur tunc pretium iustum; quia illud in tali emptionis modo communiter aestimatur pretium iustum, omnesque libenter pro illo vendent in ea copia. Lugo. *l. c.*

4. Quarto quia merces ultronee & quasi à rogante venditore oblatae vel obrusae emptori eas non quaerenti, aut non magnopere expetenti. Ut dum à militibus capta, aut etiam alia à proxenetis deferuntur vendenda, ex quo merces tales etiam pro tertia parte vilescere passim dicitur. Less. *l. c. n. 33.* cum Cajet. Lauterb. *l. c. §. 57.* quin & eas vilescere ad medietatem ait Salas cum Palacios apud de Lugo. *num. 45.* non tamen ex eo præcisè absolutè & universaliter merces ita vilescere & minoris emi posse dicendum est, quòd ultroneè offerantur & circumferantur vendenda; quia aliàs quis rem etiam sibi valde utilem minoris infra infimum pretium emere posset ab eo, qui paupertate aliave necessitate pressus, eam vendendam ultroneè offert, & ut ematur rogat. quin & passim res minoris emi possent etiam à mercatoribus, qui eas ex officio vendunt; cum is merces suas, non tantum exponant & offerant vendendas, sed etiam prætereuntes invitent, & rogent ut emant. verum tunc demum id dicendum, dum res oblatae aliam circumstantiam adjunctam habent, unde vilescant; v. g. dum adest abundantia mercium & paucitas emptorum, dum merx parum utilis emptori nihilominus emitur in gratiam venditoris vendentis eam ex necessitate. Cujus contrarium dicendum, ubi abessent dictæ

circumstantiæ; v. g. dum merx non emitur præcisè in gratiam venditoris egentis, sed & propter propriam utilitatem; non enim tunc potius licet minoris emere, quàm liceat carius rem vendere ex eo præcisè capite, quòd emptor egens re aliqua roget venditorem, ut eam sibi vendat, atque ita tenent de Lugo. *l. c. num. 91.* Nav. *in man. c. 23. num. 78. & 83.* Reiffenst. *b. r. num. 167.* & alii. Huc etiam spectare modum vendendi sub hasta sive in auctionibus, hoc est, dum res venditur plus offerenti, ait de Lugo. *cit. num. 45.* dum ibi regulariter res multo viliori pretio venditur; quod tamen in eo modo est & censetur pretium iustum propter emptorum paucitatem & gratuitam mercium oblationem; quamvis per accidens quandoque propter emptorum fervorem & contentionem quàm unus alium in licitatione superare contendit, pretium multum supra commune excresecat, Unde Gordon. Villalob. Bonac. &c. quos citat Dian. *Tom. 1. tr. de contract. resol. 55.* & quibus consentire videntur. Less. Salas apud de Lugo. *l. c.* censent pretium iustum in subhastatione esse illud, quòd inveniri potest, quantumcumque fervore licitatorum seu emptorum crescat, vel frigore decrescat, modò ab sit fraus. Alii etiam apud eundem iustum pretium in subhastatione dicunt, quòd sine fraude extorqueri potest. Additque Malder. non esse obligationem restituendi, etsi res subhastata duplo vendatur. Vide de his de Lugo. *loc. cit.*

5. Quintò ob solutionem anticipatam res viliores etiam infra infimum pretium emi possunt, quàm postea tempore traditionis valebunt, dum exinde emptor patitur cessationem lucri, quòd ex anticipatò soluta pecunia sua habere potuisset, vel emergit ei exinde damnum, aut subit periculum fraudis non recipiendi suo tempore rem venditam, aut non nisi defectuosam; cum hi tituli æquivalere possint defectui pretii vel in totum vel in partem. Ita habet communis & indubitata, ut de Lugo. *cit. d. 26. n. 112.* Num verò deficientibus hiis titulis ex eo præcisè quòd præstetur anticipata solutio, emi res possit viliores, in eo inquam non conveniunt AA. illicitum & injustum id esse & implicitam continere usuram, dum pecunia illa anticipato soluta datur & recipitur veluti mutuo, & pro ea postmodum remittitur ex pretio iusto, quo res valet tempore traditionis, tenent. Jo. Medin. *q. 38. de restit. c. 6.* Nav. *in man. c. 28. n. 82. & conf. 32. de usur.* Valent. *2. 2. d. 5. q. 20. p. 2. §. 8.* Gutt. *qq. Can. c. 39. n. 43. & 45.* Rebell. *de oblig. just. l. 9. q. 1. r. num. 9.* & alii apud Castrop. *tr. 33. d. 5. p. 13. num. 2.* qui *num. 3.* dicit hanc sententiam consulendam, non tamen improbabilem esse oppositam, quam apud eundem tenent Sotus. *l. 6. de just. q. 4. a. 2. in fine.* Bann. *2. 2. q. 77. a. 4. du. 10.* Salon. *q. 78. a. 4. contr. 13.* Rodriq. *p. 2. sum. c. 83. num. 2.* Sa. *v. emptio. n. 4.* Less. *l. 2. c. 21. du. 7.* Molin. *tr. 2. d. 359. & 360.* Salas *tr. de empt. du. 43.* & alii. fundamentum hujus sententiæ posterioris Less. statuit generale, nimirum, quòd res prius tradenda emptori post aliquot menses minus valeat ei, quàm si statim tradatur; cum multas opportunitates habeat res præsens & præsens ejus dominium, quas non habet res futura adeoque si ematur res solum futura seu tradenda & solvatur, minoris emi possit. Quòd tamen non placet de Lugo. *loc. cit. num. 113.* Aliud fundamentum ponit Castrop. *cit. num. 3.* nimirum, quòd pretia rerum statuuntur vel à lege Principis, vel communi hominum aestimatione; homines verò communiter mercibus anticipata solutione emptis

emptis constituent inferius pretium, quàm si ea in præfente traderentur, adeoque illud pretium inferius censendum sit justum. Dum tamen addit, ad hanc æstimationem communem recipendam induci homines ex dictis circumstantiis lucri cessantis & damni emergentis & periculi, utpote quæ frequenter adsunt in istiusmodi emptionibus, & in fine subjungit, quòd licet in uno alterove casu hæc circumstantiæ cessent, id per accidens esse, ex hinc pretium ex communiter contingentibus statutum non mutari. Dum inquam hæc addit, videtur deflectere à quæstione, quâ quæritur, an cessantibus etiam illis circumstantiis, liceat vilius emere ob anticipatam solutionem. Aliam rationem dant alii apud de Lugo *l. c. num. 114.* nimirum, quòd modus ille emendi anticipata solutione faciat, ut sint plures venditores, qui merces suas offerant, copia autem mercium venalium & venditorum faciat pretium decrefcere; atque ita pretium rei tradendæ seu futuræ hinc reputetur justum. Quam rationem etsi non rejiciat de Lugo, quid tamen circa illam considerandum fusc proponat *cit. num. 114. & seq.* vide apud illum.

Quest. 283. An ergo etiam credita seu debita solvenda; v. g. post annum emi quoque possint minoris anticipata solutione?

Resp. Primò: id licitum & justum esse, si debitum non sit liquidum, vel periculo obnoxium, vel obtentu difficile, vel ex dicta solutione damnum emptori emergat, vel emerfurum timeatur, lucrum cesset &c. v. g. debitum 100. florenorum emi à creditore pro 90. seu in genere tantum detrahi debito, quantum dictæ circumstantiæ æstimari prudenter possunt, id inquam licere habet communis. Molin. *loc. cit. d. 361.* de Lugo *l. c. n. 93.* Less. *l. c. du. 8. & 9.* Possè quoque in hoc casu ipsum debitorem minoris emere à creditore debita, quæ ipse ei debet, non secus ac quemlibet alium tertium, habet communis. Rectius tamen distinguit de Lugo *l. c. n. 101.* nimirum licere id, ubi vel debitum non est liquidum, vel ubi difficultas solvendi debitum liquidum provenit aliunde, quàm ab ipso debitore: non verò licere, si ea oritur ab ipso debitore qui quod spontè & facile solvere deberet, non solvit sine molestiis & sumptibus creditoris. Cujus disparitatis quòd ad hoc inter debitorem & alios hæc est ratio, quòd alii inveniant debitum in eo statu & difficultate in qua minus valet, quem statum nec ipsi induxerunt, nec tollere tenentur, & ideo justè minoris emunt: debitor verò cum ex justitia teneatur statum illum tollere, offerendo se promptum ad solvendum debitum, ac ita facere, ut non sit minor valor illius, non potest manente ex culpa suo hoc statu, propterea debitum minore pretio emere.

2. Resp. Secundo: posse quoque adhuc Titium, cui in particulari obtentu difficilis non est solutio debiti ob favorem, quo fruitur, Principis, aut ejus officialium minoris emere à creditore, cui difficile est obtinere solutionem, tanquam probabilius contra Salas. Malder. Molfes. & alios sustinent Molin. *loc. cit.* Less. *l. c. num. 75.* Bonac. *d. 3. de contr. act. q. 3. p. 3.* apud de Lugo. *num. 94.* iis inharrentem. item Castrop. *loc. cit. n. 8.* eà ducti ratione, quòd valor rei non debeat desumi à privata alicujus utili-

R. P. Leur. Jur. Can. Lib. III.

tate, sed ex communi æstimatione, quâ communiter res æstimatur, si palàm proponatur venalis; adeoque, cum debitum illud propter difficultatem illam obtinendi illud communiter non tanti æstimetur, pretium illud minus respectu tui erit justum, etsi respectu tui non sit difficultas obtinendi illud. Idque fortunæ tuæ adscribendum non secus (quo exemplo utitur de Lugo) ac si sciens peculiarem modum domandi equum, qui ob indomabilem ejus ferociam communiter vili pretio æstimatur, illo pretio justè emit illum, commodum & utilitas, quam exinde habet præ aliis, ejus industria imputatur.

3. Resp. Tertio: posse adhuc debitum liquidum, secluso etiam periculo, difficultate, molestia &c. quæ alias in ejus consecutione interveniunt, & vix abesse possunt, minoris emi, tenent Abb. *in c. civitate. de usur. c. 7.* Cajet. *v. usura ad finem.* Rosell. *v. eod. 2. §. 15.* Sa. *v. debitum. num. 21.* Tolet. *l. 5. sum. c. 31. in fine.* Nav. *in man. c. 17. num. 130.* Palacios. Azor. & alii, quos citat & sequitur Sanch. *l. 1. consil. c. 7. du. 17.* & hanc sententiam præter citatos AA. probabilem indicant plures, quos citat & sequitur. Dian. Tom. 1. *de contr. act. resol. 49.* apud de Lugo. *l. c. num. 95.* Ratio, quam pro hac sententia afferit Castrop. *tr. 33. d. 5. p. 13. num. 5.* nimirum, quia minoris communiter æstimantur debita, partim quia quæ videbantur liquida, redduntur dein ambigua, quæ facilia, evadunt difficilia obtentu; partim quia præfentis pecuniæ solutio venditoribus commoda, emptoribus incommoda, propter quæ pretium communi, æstimatione diminui justè potest, etsi in uno alterove casu hæc difficultates & incommoda cessent juxta jam dicta; hæc inquam ratio non tangit nodum controversiæ, utpote quæ procedit de casu, ubi revera ea absunt, aut potius abesse finguntur. quod quia vix unquam contingit, de Lugo. *num. 96.* dicit, hanc controversiam magis esse speculativam quam practicam. Unde aliam rationem meliorem dant idem Castrop. & de Lugo. *LL. cit.* nimirum, quòd hac ratione non ematur pecunia solvenda; v. g. dentur 90. pro recipiendis post annum 100. ad quæ solvenda emptori loco creditoris debitor maneat obligatus, aut loco illius creditor seu venditor, quod includeret mutuum virtuale, & virtualiter usuram. Sed emitur pro 90. jus, quod creditor seu venditor habebat ad 100. ita ut si debitor postea nihil solvat, creditor ad nihil teneatur; quia cessit totam rem venditam, & nullo modo se obligavit ad pecunias sibi debitas solvendas emptori. Jam verò communi æstimatione jus minus valet quàm res, ad quam est; atque ita evaditur usura etiam palliata. Nihilominus sententia opposita, nimirum, quod in dicto casu neque debitori ipsi, neque alteri tertio licitam sit & justum minoris emere debita, communior est, quin & eam absolutè communem dicit Castrop. *loc. cit.* eamque tenent apud illum Molin. *tr. 2. d. 361.* Less. *loc. cit. du. 8. num. 70.* Salas. *tr. de empr. du. 39.* Laym. *l. 3. tr. 4. c. 17. §. 5. num. 32.* Sylv. *v. usura. 2. q. 14.* Valent. *2. 2. d. 5. q. 20. p. 2. conclus. 5.* & plures alii, quos citat & sequitur de Lugo. *cit. num. 96.* Præcipuum illius fundamentum est, quòd, dum in hoc casu pro 90. emitur jus ad 100. non servetur æqualitas pretii cum re empta; siquidem jus ad 100. futura, sublatà omni molestia, difficultate, periculo ea habendi, ac insuper nulla inter-